

## Психолого-педагогічний супровід професійної підготовки майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти

**Непомняща Ірина Миколаївна<sup>1</sup>**

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна  
E-mail: [irabant316@gmail.com](mailto:irabant316@gmail.com)

У статті розкрито сутність поняття «супровід» та його місце у професійній підготовці майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти. Визначено різновиди супроводу, а саме: психологічний, педагогічний, комунікативний, мовленнєвий, методичний, соціальний, моніторинговий тощо. Дійшли висновку, що загальною метою психолого-педагогічного супроводу в освітньому процесі є забезпечення всебічного розвитку майбутнього фахівця ЗДО (суб'єкта). Психолого-педагогічний супровід широко використовується у процесі професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Обґрунтовано, що завдання психолого-педагогічного супроводу реалізуються в єдності науково-теоретичного, методичного та практичного складників підготовки майбутніх вихователів ЗДО, що відображено у навчальних планах. Провідна роль у професійній підготовці належить циклу дисциплін професійної та практичної підготовки, педагогічній практиці, яка є головним компонентом і результатом формування професійної готовності майбутніх фахівців ЗДО. При проведенні анкетування із метою вивчення й підвищення професійної підготовки у процесі педагогічної практики, дійшли висновку про необхідність застосування психолого-педагогічного супроводу, посилення гуманістичного-особистісного спілкування педагога у процесі навчання в ЗВО, що свідчить про високу мотивацію сучасних студентів до педагогічної діяльності, бажання професійного самовдосконалення та саморозвитку, орієнтацію на збагачення професійної компетентності новітніми науковими досягненнями, а також здійснення власних науково-методичних досліджень. Психолого-педагогічний супровід професійної підготовки майбутніх фахівців ЗДО використовується задля окреслення і формування позитивного професійно-особистісного «Я», впевненості у власних можливостях, творчому розвитку, самостійності у прийнятті позитивних рішень тощо.

**Ключові слова:** супровід, психолого-педагогічний супровід, методично-мовленнєвий супровід, професійна підготовка, майбутні фахівці дошкільної освіти .

**Вступ.** На сучасному етапі розвитку системи освіти відбувається реформування всіх її складників: навчання, виховання, підвищення професійного рівня майбутніх фахівців дошкільної освіти. В Україні підвищуються вимоги до особистості вихователя дошкільного закладу з професійного боку, що зумовлено сучасним розвитком суспільства, соціальним середовищем. Визначаються пріоритетні напрями розвитку сучасної системи освіти на всіх її рівнях. Засадами освітнього процесу виступають гуманізація, соціалізація, національна спрямованість, індивідуальна спрямованість виховання та навчання кожної особистості у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. Саме цим соціальним станом і зумовлена актуальність дослідження.

**Мета та завдання дослідження.** Одним із інноваційних напрямів дослідження в освітньому процесі на сучасному етапі є «супровід». Проблема супроводу на сьогодні є недостатньо висвітленою як у науковій, так і методичній літературі. Тому мета дослідження – розкрити сутність поняття «супровід» та його місце в професійній підготовці майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти.

Для досягнення мети було окреслено такі завдання: 1) визначити сутність понять «супровід», «психолого-педагогічний супровід», «методично-мовленнєвий супровід»; 2) визначити місце психолого-педагогічного супроводу у професійній підготовці майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти.

**Матеріали та методи дослідження.** Методи дослідження: теоретичні – аналіз психолого-педагогічної, дидактичної літератури з проблеми дослідження, що дає можливість узагальнити і

<sup>1</sup> кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

теоретично обґрунтувати доцільність психолого-педагогічного супроводу в професійно-мовленнєвій діяльності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; емпіричні - анкетування студентів 2, 3, 4 року навчання денного відділення із метою вивчення й підвищення професійної підготовки у процесі педагогічної практики, педагогічного стилю викладачів; аналіз робочого навчального плану напряму підготовки «Дошкільна освіта» в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» щодо реалізації завдань психолого-педагогічного супроводу в єдності науково-теоретичного, методичного та практичного складника підготовки майбутніх вихователів ЗДО, які закладено в навчальному плані.

**Результати дослідження.** Питання супроводу вивчали такі науковці, як Г. Бардієв, М. Батіянова, А. Богуш, І. Валітова, Н. Глуханюк, В. Зінченко, В. Кузьменко, І. Печенко, Т. Савченко, І. Трубавіна та ін. Відрізняють такі різновиди супроводу: психологічний, педагогічний, комунікативний, мовленнєвий, методичний, соціальний, моніторинговий тощо. Головною причиною застосування супроводу є переорієнтація застарілих поглядів на особистість, орієнтацією на розвиток особистості і суспільства як самоцінності освіти; розгляд і зміцнення її внутрішнього «Я» в усіх напрямках, наповнення новим змістом методів індивідуального та диференціального підходів щодо процесу освіти, які забезпечують найдоцільніший вибір розвитку окремої особистості. Розглянемо поняття «супровід». У тлумачному словнику знаходимо таке визначення поняття «супровід» - це «дія, яка опредмечена від дієслова «супроводжувати», тобто «проводжати, супроводжувати, йти разом для проводжання, проводжати, слідувати» (Даль, 1991). С. Гончаренко потлумачує як дію зі значенням супроводжувати, супроводити; те, що супроводить якусь дію, явище; поєднання дії з іншою, побічною дією; та додавання чогось до чогось, доповнення до чогось (Гончаренко, 1997). На противагу їм Є. Козакова підкреслює, що «супровід – це метод, який забезпечує створення умов для прийняття суб'єктом розвитку оптимальних рішень у різних ситуаціях життєвого вибору» (Козакова, 2001: 9-14). Учена Є. Іванова окреслює, що досліджуване поняття як «певну гарантію для дитини і батьків в отриманні допомоги і підтримки на весь період супроводу» (Іванова, 2001: 13). А отже, засновником концепції супроводу є твердження про те, що центром проблеми розвитку окремого суб'єкта є і він сам, і його родина, і оточення.

Поняття «супровід» було введено в обіг вітчизняної педагогічної думки в першій половині 90-х років ХХ ст. Його поява зумовлена необхідністю наголосити на самостійності суб'єкта щодо прийняття ним рішення. М. Батіянова відзначає, що «... психолог і педагог у цьому процесі не просто спостерігають і стоять поруч, вони створюють оптимальні умови для розвитку суб'єктів, ідуть із ними поруч» (Батіянова, 2012: 2).

У психології «супровід» визначають як загальну систему діяльності психолога, метод роботи, напрям професійної діяльності психолога. Під «супроводом» розуміють створення умов для позитивного і збагаченого розвитку, виховання і навчання суб'єктів у соціалізованих ситуаціях педагогічної взаємодії, що організовуються в межах освітнього закладу.

В. Зінченко термін «супровід» розкриває як «систему, що забезпечує існування реальних умов для позитивного навчання і психологічного розвитку суб'єкта в життєвих ситуаціях взаємодії». І як результат, прийняття суб'єктом самостійного позитивного рішення. Супровід базується на таких основних принципах, як відповідальність суб'єкта за вибір рішення (той, хто супроводжує, має тільки дорадчі права); пріоритет інтересів того, кого супроводжують; безперервність супроводу (Зінченко, 2004: 49).

За визначенням І. Мамайчука, «супровід – це діяльність психолога, що спрямована на створення комплексної системи клініко-психологічних і психотерапевтичних умов, які забезпечують успішну реабілітацію, особистісне зростання людини з урахуванням особливостей розвитку в соціумі» (Іванова, 200: 45-52.). І. Бех наголошує, що психологічний супровід безпосередньо пов'язаний із особистісно-зорієнтованим вихованням. Це передбачає залучення суб'єкта до взаємодії з навколишнім середовищем, «формуванням у нього ціннісного ставлення до довкілля, що базується на сучасній культурі» (Бех, 2004: 4). Психолог акцентує, що основою такого психологічного супроводу є конструктивно-гуманістична взаємодія, провідним механізмом якої є «особистісне спілкування педагога з вихованцем», що скеровано на «зближенні ціннісно-сміслових орієнтацій учасників діалогу». На думку психологів, особливістю психолого-педагогічного супроводу є саме цінність вибору суб'єктом усвідомленого шляху власного життя. Педагог повинен лише цінувати та розкривати реальні та приховані механізми подальшого розвитку суб'єкта. Водночас він має бути і спостерігачем, і співучасником, і дослідником. Головним завданням педагога є сформулювати здатність і готовність щодо усвідомлення особистісних можливостей і потреб, самостійно зробити обґрунтований вибір. Одним із завдань освітнього процесу є навчити майбутнього фахівця закладу дошкільної освіти ставити й досягати індивідуальну мету. Співвідносити її з метою людей, які

оточують його, і суспільними цінностями. Супровід може відбуватися через різні за формами розвивальні заняття (Жукова, 2002: 2). Під психолого-педагогічним супроводом В. Петровський розуміє програму зустрічей, спілкування педагога із суб'єктами, що спрямована на створення умов для прояву й розвитку «устремлєнь» кожного.

М. Батянова акцентує на тому, що умови, які створюють психолог і педагог, є вторинними щодо умов певного освітнього середовища. Вони залежать від освітніх технологій, які існують у певному освітньому закладі. Для здійснення супроводу психологу необхідно ознайомитися з педагогічним колективом, його технологіями. При вирішенні завдань обов'язково дотримуватися своєї незалежності як професіонала, враховувати особливості середовища освітнього закладу безпосередньо у своїй професійній діяльності (Жукова, 2004: 4).

У сучасній науці психолого-педагогічний супровід поєднує і сукупність різних прийомів і методів коригувальної та розвивальної роботи, є комплексною технологією, субкультурою підтримки та допомоги суб'єкту у вирішенні завдань його всебічного розвитку, навчання, виховання, соціалізації. Отже, фахівець психолого-педагогічного супроводу має не тільки володіти діагностувальними методиками, консультуванням, корекцією, а і навички системного аналізу проблемних ситуацій, узгодження і планування діяльності, що скерована на розв'язання цих ситуацій, поєднати учасників освітнього процесу. Зауважимо, що метою психолого-педагогічного супроводу в освітньому процесі залишається забезпечення всебічного розвитку майбутнього фахівця (суб'єкта).

Організація психолого-педагогічного супроводу суб'єкта передбачає ставлення до нього як до суб'єкта спілкування, співпраці, співдружної діяльності, розширення ступенів його свободи, надання права на власний вибір. Знання, уміння та навички визнаються психологами та педагогами як вихідні якості особистісного зростання, а не як показники розвитку особистості. Вікові та індивідуальні особливості розглядаються як ступені реалізації свого природного потенціалу, зокрема, соціального, пізнавального, художнього, творчого, інтелектуального. За Т. Сєдовою, найкраща система роботи із суб'єктами та, що спричиняє природний прояв і розвиток кожної особистості, у процесі якої розкриваються її нахили та здібності. Усе спрямоване на виявлення та розвиток окремої людини. Таким напрямом роботи є педагогічний супровід – система підтримки та допомоги людині в освітньо-виховному процесі (Сєдова, 2009).

Гуманістична спрямованість освітніх процесів практично впроваджується на практиці тільки завдяки виникненню функції супроводу. Метод супроводу виник як метод допомоги у вирішенні будь-якого питання; допомоги тоді, коли суб'єкт не в змозі самостійно знайти вихід, прийняти рішення. Однак метод супроводу означає допомогу, яка спрямована на вільний вибір людини, без нав'язувань і примусів. І виступає в якості «необхідного складника підтримки всіх інноваційних процесів» (Богоявленський, 2000: 81).

За А. Богуш, комунікативно-мовленнєвий супровід майбутніх фахівців ЗДО – це багатокомпонентне поняття, яке містить цикл психолого-педагогічних, мовознавчих та фахових методичних дисциплін, спрямованих на розвиток і формування професійного українського мовлення майбутніх фахівців і вихователів (Богуш, 2014). Комунікативно-мовленнєвий супровід охоплює такі змістові блоки, як-от: лінгвістичний: ділова українська мова; психологічний: загальна психологія (теми «Особистість», «Діяльність», «Спілкування», «Мовлення»), дитяча психологія (тема «Розвиток мовлення і спілкування у дітей»), «Соціальна психологія» (тема «Спілкування»), «Педагогічна психологія» (тема «Освітня діяльність»); педагогічний: педагогіка вищої школи і дошкільна педагогіка, методика викладання педагогічних дисциплін у ЗВО, українське народознавство у ЗДО, логопедія; фахові методики: дошкільна лінгводидактика, методика навчання дітей української мови як державної; методика організації художньо-мовленнєвої діяльності в ЗДО, методика розвитку мовлення дітей раннього віку, методика навчання дітей старшої групи елементів грамоти, корекція мовлення дітей; спецкурси: «Комунікативно-мовленнєва діяльність вихователя дошкільного навчального закладу», «Мовна особистість вихователя закладу дошкільної освіти», «Професійно-мовленнєва культура вихователя ЗДО», «Педагогічні засади коригування мовлення дітей». (Богуш, 2014)

Феномен «Комунікативно-мовленнєвий супровід професійної підготовки майбутнього працівника закладу дошкільної освіти» складається з таких структурних компонентів (за А. М. Богуш): мотиваційний, когнітивно-змістовий, репродуктивно-діяльнісний, креативно-діяльнісний, оцінно-рефлексивний. Суб'єктами комунікативно-мовленнєвого супроводу можуть бути: викладачі, студенти, логопеди, вихователі ЗДО, діти дошкільного віку.

Під методично-мовленнєвим супроводом А. Богуш розуміє систему засобів, методів, прийомів, методичних технологій та лінгводидактичних умов, спрямованих на ефективне формування у майбутніх вихователів комунікативно-мовленнєвої компетенції. Центральною частиною такого

супроводу є студент, його самостійна робота за розробленим навігатором. Він спрямовує студента на самостійно-творче опрацювання теорії і методики розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови в дошкільному закладі. (Богуш, 2014)

Психолого-педагогічний супровід широко використовується у процесі професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. На сучасному етапі професійній підготовці майбутніх дошкільних педагогів присвячені роботи Л. Артемової, Е. Белкіної, А. Богуш, Т. Поніманської, Н. Гавриш, Г. Беленької, Л. Коваль, О. Кононко, К. Крутій, Н. Кічук, В. Кьона, Н. Лисенко, Н. Манжелій, Т. Науменко, В. Пабат, Л. Покроєвої, О. Поліщук, Т. Танько, Х. Шапаренко, Р. Кондратенко та інших науковців. Науковці зосереджують увагу на формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі проходження педагогічної практики (Л. Кідіна); у сфері спілкування з батьками вихованців (Т. Кротова); на засадах акмеологічного підходу (Х. Шапаренко).

Основною метою закладу вищої освіти на сучасному етапі її розвитку є підготовка кваліфікованого вихователя, готового до ефективної роботи зі спеціальності в закладах дошкільної освіти, постійного професійного зростання, соціальної та професійної мобільності, який володіє фундаментальними методологічними, професійними знаннями, цілісним гуманістичним світобаченням, здатного до інтеграції соціально-педагогічних психологічних та гуманітарних знань, до реалізації технологій, засобів, прийомів та методів, що відповідають потребам дошкільної установи, зокрема в роботі з дітьми дошкільного віку. Проблему підготовки педагогічних кадрів, у тому числі й педагогів дошкільного фаху, розглядають науковці в різних аспектах. Проблему вдосконалення змісту підготовки фахівців дошкільної освіти в умовах неперервної освіти, різних аспектів фахового становлення майбутнього фахівця представлено у працях Л. Артемової, Г. Беленької, А. Богуш, Н. Гавриш, Н. Голоти, Л. Завгородньої, Н. Денисенко, Є. Карпової, О. Кучерявого, І. Луценко, Н. Лисенко, М. Машовець, Г. Підкурғанної, Т. Поніманської, І. Рогальсько-Яблонської та ін.).

За І. Слепцовою, готовність майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми дошкільного віку є педагогічним феноменом, в основі якого лежить особлива форма організації спільної діяльності та обміну діями між дорослим і дітьми як суб'єктами педагогічного процесу. Така взаємодія між педагогічним і дитячим колективами визначається як педагогічна техніка, що є одним із складників професійної готовності.

У сучасних наукових дослідженнях визначають декілька підходів щодо сутності поняття «професійна підготовка». На думку психологів, це засіб приросту індивідуального потенціалу особистості, розвитку резервних сил, пізнавальної і творчої активності на основі оволодіння загальнонауковими та професійно-значущими знаннями, вміннями й навичками. Представники педагогічної науки розуміють сутність такої підготовки у набутті людиною професійної освіти, що є результатом засвоєння інтелектуальних знань, умінь та формування необхідних особистісних професійних якостей (Бойчук, 2009). Тому професійна підготовка – це цілеспрямований процес професійного розвитку фахівця, який забезпечує набуття базових знань, умінь, навичок і практичного досвіду, а також якостей особистості (комунікативних, організаційних, корегувальних тощо), необхідних для здійснення педагогічної діяльності. Під професійною підготовкою майбутніх фахівців ЗДО розуміють їх готовність до виконання освітньо-виховних задач, які пов'язані із гармонійним розвитком дітей. Науковці акцентують, що підготовка майбутніх фахівців до професійної діяльності оцінюється не лише результативністю їхнього фахового становлення, але й ефективністю особистісного зростання та включає такі складники: зміст підготовки відповідно до цілей, конкретних завдань та специфіки професійної кваліфікації цієї підготовки; педагог як конструктор та організатор процесу навчання, розвитку і виховання майбутнього фахівця; педагогічний інструментарій – методи, прийоми, засоби навчальної взаємодії, організаційні форми навчання; суб'єкт навчання як активний учасник освітньої діяльності, результатом якої є особистісне оволодіння професійним досвідом та вміння його творчо застосовувати у майбутній діяльності (Бойчук, 2009)

Формування професійної підготовки особистості передбачає її спрямованість на саморозвиток, самовдосконалення, досягнення високого професіоналізму педагогічної діяльності. Отже, в основі професійної підготовки повинні бути цілісність, перспективність і творчість. Професійна компетентність майбутнього фахівця дошкільної галузі, сучасного студента, вибудовується на міцному підґрунті, що містить педагогічну підтримку і комплексний супровід, які спрямовані на створення індивідуального освітньо-професійного шляху для кожного студента у ЗВО.

**Обговорення результатів.** Психолого-педагогічний супровід професійної підготовки майбутнього педагога ЗДО – це цілісна, системно організована діяльність із соціально-психологічними й педагогічними умовами успішного навчання й розвитку кожного студента, у зануренні його в освітній процес ЗВО. Поодинокими завданнями психолого-педагогічного супроводу

можна окреслити: створення умов для успішної адаптації до освітньої діяльності студентів ЗВО; сприятливі умови формування готовності до усвідомленого сприйняття вимог, функцій обраної професії, співвідношення їх із власними здібностями, можливостями, індивідуально-типологічними особливостями; формування професійної компетентності, культури як індивідуального і професійного збагачення; психолого-педагогічна допомога у засвоєнні дотичних методів отримання, переробки інформації в освітньому просторі та подальшого її застосування через практичну діяльність; створення умов для формування адекватної професійної-особистісної «Я»-моделі, впевненості у своїх силах, творчому потенціалі, здатності до міжособистісних стосунків; аргументація та пошук індивідуального стилю у професійній сфері; розробка та впровадження рекомендацій щодо організації самостійної освітньої діяльності; навчання прийомам саморегуляції, самоконтролю, формування установок на саморозвиток, самовдосконалення, самоосвіту тощо.

Завдання психолого-педагогічного супроводу реалізуються в єдності науково-теоретичної, методичної та практичного складника підготовки майбутніх вихователів ЗДО, які закладено в навчальному плані.

Аналіз навчального плану напряму підготовки «Дошкільна освіта» в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» складається з таких циклів і навчальних дисциплін: гуманітарної та соціально-економічної підготовки, природничо-наукової підготовки, професійної та практичної підготовки. Психолого-педагогічний супровід охоплює такі змістові блоки: психологічний: загальна психологія, дитяча психологія, соціальна психологія, педагогічна психологія педагогічний: педагогіка вищої школи і дошкільна педагогіка, порівняльна педагогіка, соціальна педагогіка і теорія та технологія соціалізації дітей в умовах ЗДО, сімейна педагогіка, основи корекційної педагогіки, основи педагогічної майстерності, методика викладання педагогічних дисциплін у ЗВО, українське народознавство у ЗДО, логопедія; фахові методики: дошкільна лінгводидактика, теорія та технологія ігрової діяльності дитини у ЗДО, література для дітей дошкільного віку, теорія і методика формування елементарних, математичних уявлень у дітей, методика навчання української мови в ЗДО, теорія і методика фізичного виховання дітей, теорія і методика музичного виховання дітей, методика ознайомлення дітей з українським народознавством у закладі дошкільної освіти, культура мовлення та виразне читання, основи природознавства з методикою, методика ознайомлення дітей з довкіллям, методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей, основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей, художня праця та основи дизайну, теорія та технологія валеологічної освіти дошкільників, теорія та технологія співпраці ЗДО з родиними.

Усі навчальні дисципліни впливають на формування складових компонентів професійної готовності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Але провідна роль у професійній підготовці належить циклу дисциплін професійної та практичної підготовки. Сюди ж належить і педагогічна практика, яка є головним компонентом і результатом формування професійної готовності майбутніх фахівців у ЗДО. На кожному етапі професійного становлення майбутнього фахівця в умовах ступеневої підготовки передбачені різні види практики, у результаті яких студенти набувають відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів. На кожному з них передбачено конкретні завдання та зміст педагогічної практики, оволодіння студентами відповідними професійними функціями.

При проведенні анонімного анкетування із метою вивчення й підвищення професійної підготовки у процесі педагогічної практики, педагогічного стилю викладачів між студентами 2, 3, 4 курсів навчання, дійшли висновку про необхідність застосування психолого-педагогічного супроводу.

**Висновки.** Психолого-педагогічний супровід використовується задля визначення і формування позитивного професійно-особистісного «Я», впевненості у власних можливостях, своєму творчому розвитку, самостійності у прийнятті позитивних рішень, у визначенні своєї життєдіяльності.

Психолого-педагогічний супровід професійної підготовки майбутнього педагога ЗДО – це цілісна, системно організована діяльність, у процесі якої створюються соціально-психологічні й педагогічні умови для успішного навчання й розвитку кожного студента в освітньому середовищі ЗВО. Необхідним також є посилення гуманістичного-особистісного спілкування педагога у процесі навчання у ЗВО. Такі загальні дані свідчать про високу мотивацію сучасних студентів до педагогічної діяльності, бажання професійного самовдосконалення та саморозвитку, орієнтацію на збагачення професійної компетентності новітніми науковими досягненнями, а також здійснення власних науково-методичних досліджень.

**Література**

Бех І. Д. Психологічний супровід особистісно зорієнтованого виховання. *Початкова школа*. 2004. №3.

Богоявленський В. Н. Научное сопровождение образовательного процесса в педагогическом университете: методические характеристики. СПб, 2000.

Богуш А. М. Комунікативно-мовленнєвий супровід професійно-спрямованого мовлення майбутніх фахівців дошкільної освіти. Зб. наук. пр. Пед. науки. М-во освіти і науки України, Херсон. держ. ун-т. Херсон, 2014. Вип. 65. С. 220–224.

Бойчук І. Науково-теоретичні основи професійної підготовки майбутніх фахівців у коледжі. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2009. №12.

Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. К.: Либідь, 1997. 376 с.

Даль В. Толковый словарь: в 4 т. / Ред. К.В.Виноградова. Печ-ся по изд. 1955 г.(1880-82). М.: Русский язык, 1991. Т. IV. 683 с.

Зінченко В. М. Організація психолого-педагогічного супроводу дитини в умовах дошкільного закладу. *Дошкільна освіта*. 2004. № 1.

Зимянський А. Особливості створення моделі психолого-педагогічного супроводу особистісного розвитку майбутнього педагога. *Молодь і ринок*. 2016. № 5 (136).

Жукова А., Мальцева В. Організація психологічного супроводу. *Вопросы психологии*. 2002. № 2.

Иванова Е. А. Раннее домашнее сопровождение. Спб.: Издательство «Речь». 96 с.

Казакова Е. И. Сопровождение развития – новая образовательная технология. Психолого-педагогическое, медико-социальное сопровождение развития ребенка. В 2-х частях. СПб., 2001. Ч.1.

Новий тлумачний словник української мови. У 4-х томах / Уклад. В. Яременко, О. Сліпушко. К.: АКОНІТ, 1999. Т. 4. 684 с.

Сєдова Т. Д. Ціннісні орієнтації педагогічного супроводу обдарованих учнів в освітньому середовищі гімназії. Організація роботи з обдарованими учнями: досвід харківських шкіл: Методичний посібник для заступників директорів ЗНЗ та вчителів, які працюють з обдарованими дітьми. Харків: 2009. 40 с.

## **Psychological-pedagogical support of professional training aimed at future Specialists of Preschool Educational Institutions**

***Nepomniashcha Iryna***<sup>2</sup>

*State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”, Odesa, Ukraine*

*The article reveals the essence of the concept “support” and its place in the professional training intended for future specialists of preschool education institutions (PSEI). The types of support have been determined, to be more precise: psychological, pedagogical, communicative, speech-centred, methodological, social, monitoring, etc. It has been concluded that the overall purpose of the psychological and pedagogical support in the educational process is to ensure the full development of the future specialist of a preschool education institution (the subject). The psychological and pedagogical support is widely used in the process of professional training intended for future preschool teachers. It has been substantiated that the tasks of the psychological and pedagogical support are fulfilled in the unity of the scientific-theoretical, methodological and practical components of the training aimed at future teachers of the PSEIs, which is reflected in the curricula. The leading role in the professional training belongs to the cycle of the disciplines aimed at profession-oriented and practical training as well as pedagogical practice, the latter being the main component and the result signalling about the professional readiness of the future PSEI specialists.*

*While conducting the questionnaire aimed at studying and improving the professional training within the process of pedagogical practice, we came to the conclusion that it is necessary to use psychological and pedagogical support, enhancing the humanistic-personal communication of the teacher in the process of studying in institutions of higher education, which testifies to the high motivation of modern students to pedagogical activities, their desire to professional self-improvement and self-development, the orientation to the enrichment of professional competence in the latest scientific achievements, as well as the realization of their own scientific and methodological research. The psychological and pedagogical support for the*

<sup>2</sup> *Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor at the Chair of Theory and Methods of Preschool Education at the State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”*

professional training intended for the future professionals of PSEIs is used to outline and form a positive profession- and person-oriented “I”, confidence in his/her own abilities, creative development, independence in making positive decisions, etc.

**Keywords:** support, psychological and pedagogical support, methodological and speech support, professional training, future specialists of preschool education.

### References

- Bekh, I.D. (2004). Psykholohichnyy suprovid osobystisno zoriyentovanoho vykhovannya [Psychological support of personally oriented education]. *Pochatkova shkola – Elementary School*, 3 [in Ukrainian].
- Bogoyavlens'kiy, V.N. (2000). *Nauchnoye soprovozhdeniye obrazovatel'nogo protsessa v pedagogicheskoy universitete: metodicheskiye kharakteristiki* [Scientific support of the educational process at the Pedagogical University: methodological characteristics]. St. Petersburg, [in Russian].
- Bogush, A.M. (2014). Komunikatyvno-movlennyevyy suprovid profesiyno-spryamovanoho movlennya maybutnikh fakhivtsiv doshkil'noyi osvity [Communicative and speech support of professionally directed speech of future specialists of preschool education]. *Zb. nauk. pr. Ped. nauky. M-vo osvity i nauky Ukrainy, Kherson. derzh. un-t – Coll. Sciences. Ped. science. Education and Science of Ukraine, Kherson. state. Univ. Kherson*, 65, 220–224 [in Ukrainian].
- Boychuk, I. (2009). Naukovo-teoretychni osnovy profesiynoyi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv u koledzhi [Scientific and theoretical foundations of professional training of future specialists in college]. *Pedahohika, psykholohiya ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu – Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports*, 12 [in Ukrainian].
- Dal' V. (1991). *Tolkovyy slovar'* [Explanatory Dictionary]. K.V.Vinogradova (Ed). Pech-sya po izd. 1955 g.(1880-82). Moscow: Russkiy yazyk, Vol. IV. [in Russian].
- Honcharenko, S.U. (1997). *Ukrayins'kyy pedahohichnyy slovnyk* [Ukrainian Pedagogical Dictionary]. Kyiv [in Ukrainian].
- Ivanova, Ye.A. *Ranneye domashneye soprovozhdeniye* [Early home maintenance]. SPb. : Publishing House “Speech” [in Russian].
- Kazakova, Ye.I.(2001). *Soprovozhdeniye razvitiya – novaya obrazovatel'naya tekhnologiya. Piskhologo-pedagogicheskoye, mediko-sotsial'noye soprovozhdeniye razvitiya rebenka* [Development support - a new educational technology. Psychological-pedagogical, medical and social support for the development of the child]. SPb., Part 1 [in Russian].
- Novyy tlumachnyy slovnyk ukrayins'koyi movy* (1999). [New interpretative dictionary of the Ukrainian language]. V.Yaremenko & O.Slipushko (Ed). Kyiv: AKONIT, Vol. 4 [in Ukrainian].
- Syedova, T.D. (2009). *Tsinnisni oriyentatsiyi pedahohichnoho suprodu obdarovanykh uchniv v osvitn'omu seredovyshchi himnaziyi. Orhanizatsiya roboty z obdarovanyymi uchnyamy: dosvid kharkivs'kykh shkil: Metodychnyy posibnyk dlya zastupnykiv dyrektoriv ZNZ ta vchyteliv, yaki pratsyuyut' z obdarovanyymi dit'my* [Value orientations of pedagogical support of gifted students in the educational environment of the gymnasium. Organization of work with gifted students: experience of Kharkiv schools: A methodical guide for deputy directors and teachers who work with gifted children]. Kharkiv [in Ukrainian].
- Zhukova, A. & Mal'tseva, V. (2002). Orhanizatsiya psykholohichnoho suprodu [Organization of psychological support]. *Voprosy psykholohyy – Psychology issues*, 2 [in Ukrainian].
- Zinchenko, V.M. (2004). Orhanizatsiya psykholohichnoho suprodu dytyny v umovakh doshkil'noho zakladu [Organization of psychological and pedagogical support of the child in the conditions of preschool institution]. *Doshkil'na osvita – Pre-school education*, 1 [in Ukrainian].
- Zymyans'kyy, A. (2016). Osoblyvosti stvorenniya modeli psykholohichnoho suprodu osobystisnoho rozvytku maybutn'oho pedahoha [Features of creation of the model of psychological and pedagogical support of the personal development of the future teacher]. *Molod' i rynok – Youth and the market*, 5 (136) [in Ukrainian].

Accepted: October 14, 2019

